

LAUSUNTO VAMMAISPALVELULAISTA 4.4.2022

Varsinais-Suomen Vammais- ja Pitkääikaissairausjärjestöt VAPI ry haluaa kiinnittää huomiota vammaispalvelulain uudistuksessa sekä sosiaalihuoltolain ja asiakasmaksulain muuttamisessa huomiota seuraaviin seikkoihin lähinnä kehitysvammaisten henkilöiden näkökulmasta.

1. Soveltamisala 2 §. Kaikki 1–6 kriteeriä pitää täyttyä, että pääsee palvelujen piiriin. Kohdassa 3 on mainittu avun, tuen ja huolenpidon tarve tavanomaisessa elämässä johtuu toimintakyvyn olennaisesta heikkenemisestä. VAPI ry ehdottaa, että sana *olennainen* poistetaan lakiesityksestä, koska se saattaa jättää kehitysvammaisia ihmisiä pois palvelujen piiristä.

Esityksen sivulla 159 todetaan: Voimassa olevan vammaispalvelulain subjektiivisten oikeuksien piiriin ovat päässeet vain vaikeavammaiset henkilöt. Kehitysvammalaissa ei ole edellytetty vaikeavammaisuutta, vaan ratkaisevaa on ollut yksilöllinen avun tarve.

2. Lapsen kodin ulkopuolinen asumisen maksu on kohtuuton vanhempien kannalta, kehitysvammalaissa maksu on ollut erityishuoltona pääosin maksutonta. On tosiasia, että muutamia vaikeasti ja syvästi kehitysvammaisia lapsia joudutaan hoitamaan kodin ulkopuolella, koska vanhemmat eivät pysty tai jaksaa hoitaa lastaan hänen vammansa ja sairautensa takia. Näihin ihmiskohtaloihin kannattaa tutustua erityishuoltopiireissä. Kustannusvaikutus julkisen talouden kannalta on varsin pieni.
3. Päivä- ja työtoiminnan kuljetukset ovat säädetty nyt erityishuoltona maksuttomiksi. VAPI ry ehdottaa, että vammaispalvelulaissa säädetään päivätoiminnan lisäksi myös työtoiminnasta sekä kodin ulkopuolisista työ- ja päivätoiminnan maksuttomista kuljetuksista, kuten kehitysvammalaissa ja asetuksessa kehitysvammaisten erityishuollosta on säädetty.

Kehitysvamma-asetuksessa sen 24 §:ssä säädetään myös työosuusrahasta, tästä on säädettävä myös uudessa vammaispalvelulaissa. On syytä muistaa, että kehitysvammaiset henkilöt ovat vähävaraisia, joten kuljetusten

maksuttomuudella ja työosuusrahalla on merkitystä heille myös taloudellisessa mielessä. Hyvinvointialueiden hyvään tahtoon maksujen poistamisesta ei ole luottamista, vaan asiasta on säädettävä ehdottomasti laissa.

4. Perustelumuistion sivulla 173 todetaan, että diagnoosi tai toimintarajoitteet eivät yksin kuvaa henkilön toimintakykyä tai palvelutarvetta, vaan niihin vaikuttavat myös henkilön ja hänen perheensä elämäntilanne, elinolosuhteet, toimintaympäristö, terveydentila sekä kieli- ja kulttuuritausta. Verkkopalvelussa kehitysvammaisuudesta (verneri.net) on mainittu 57 yleisintä kehitysvammadiagnoosia ja oireyhtymää, jossa on todettu mm. mahdolliset ja todennäköiset rakennepoikkeavuudet, sairaudet, kehitys, perheiden tukeminen ja palvelutarpeet.

Lisäsehdotusteksti tähän kohtaan: Diagnoosin merkitys ja sen tiedostaminen eri kehitysvammoissa on välttämätöntä terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen kannalta. Synnynnäinen tai kehitysiässä saatu sairaus tai vamma vaikuttaa vammaisen lapsen tarvitsemiin tuleviin palveluihin, koska kehitys ja henkinen toiminta usein estyy tai häiriintyy koko elämän ajaksi.

5. Julkisen talouden kannalta lakiesitys ei välttämättä vaikuta merkittävästi palvelujen järjestämisen kustannuksiin, vaan ikääntymisrajaus vähentänee tulevia kustannuksia. Erityisen tuen päätöksiä tehdään melko pienelle asiakasmäärälle (sivu 77), joka tuskin vaikuttaa kustannuksiin, koska nämä palvelut ovat jo olemassa vammaispalvelulain ja kehitysvammalain mukaisina.

Turussa 4.4.2022

Varsinais-Suomen Vammais- ja Pitkäaikaissairausjärjestöt VAPi ry:n
hallituksen puolesta

Päivi Kukkonen

Hallituksen sihteeri, toiminnanjohtaja